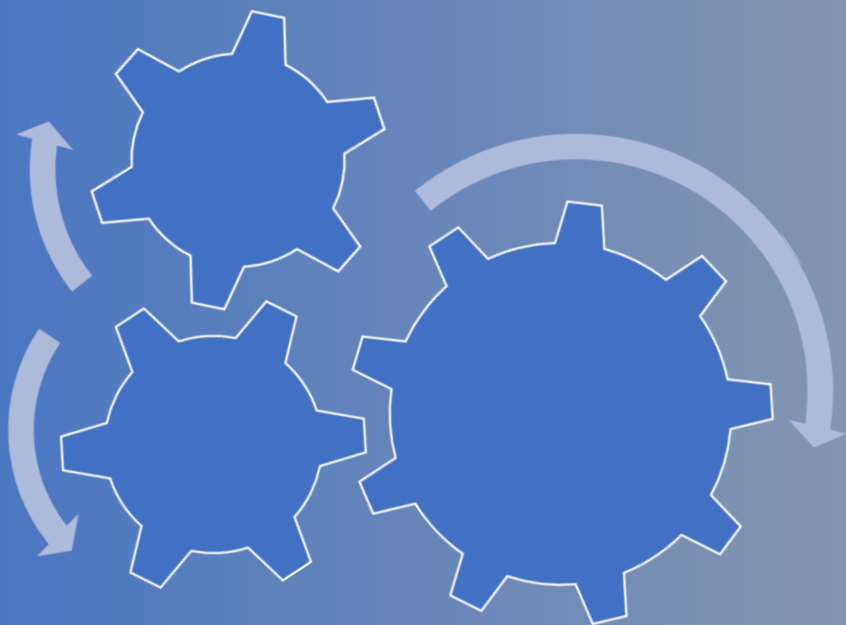

AGENCIJA ZA OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE

Rezultati anketnog istraživanja
na temu:

*„UTVRĐIVANJE NIVOVA RAZVIJENOSTI
FUNKCIJA SISTEMA UPRAVLJANJA PREMA
ZAHTJEVIMA SOLVENTNOSTI II“*

U svrhu utvrđivanja početnog nivoa razumijevanja koncepta Solventnosti II i nivoa razvoja funkcija iz sistema upravljanja Solventnosti II, Agencija za osiguranje Republike Srpske je izvršila anketno istraživanje, na način da je društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj dostavljen upitnik „Utvrđivanje nivoa razvijenosti funkcija sistema upravljanja prema zahtjevima Solventnosti II“ (u daljem tekstu: Upitnik).

Cilj istraživanja je bio da društva za osiguranje izvrše samoprocjenu položaja i nivoa razvijenosti u odnosu na navedena pitanja iz Upitnika, ali i da sagledaju buduće regulatorne zahtjeve i pravce uspostavljanja i/ili unapređenja ključnih internih funkcija. Generalno, svrha istraživanja je bila prikupljanje informacija o razumijevanju značaja i nivoa razvijenosti funkcija sistema upravljanja prema zahtjevima Solventnosti II. Rezultati ovog istraživanja biće polazna osnova za shodnu identifikaciju potreba za podizanje nivoa znanja u sektoru osiguranja, ali i za buduće regulatorne aktivnosti.

Upitnik je sadržavao 86 pitanja i obuhvatio je, pored osnovnih pitanja iz opšteg poznavanja Solventnosti II, i pitanja o razumijevanju i nivou razvijenosti pojedinačnih funkcija sistema upravljanja. U analizi odgovora iz Upitnika pošlo se od pretpostavke da su odgovorna lica društava za osiguranje iskreno i objektivno odgovorila na postavljena pitanja.

Za potrebe obrade rezultata istraživanja izvršena je podjela društava za osiguranje po veličini, te su zadani parametri za definisanje mikro, malog, srednjeg i velikog društva, na način da je kao relevantna veličina uzeta ukupna premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, obračunata u 2020. godini.

Veličina društva	Udio u premiji	Broj društava
XS – mikro	< 2%	2
S – mala	od 2-8%	7
M – srednja	od 8-15%	5
L – velika	> 15%	0

Rezultati istraživanja ukazuju na nizak nivo poznavanja kvalitativnih zahtjeva Solventnosti II, uključujući i ORSA proces, dok su u nekim slučajevima društva precijenila svoj nivo usaglašenosti (zaključak izveden ukrštanjem odgovora na pojedina pitanja, ali i poznavanjem procesa kod pojedinih društava kroz supervizorske aktivnosti). Iako su se sva društva za osiguranje izjasnila da postoji određeni stepen otvorenosti za prihvatanje promjena i razumijevanje koncepta i značaja upravljanja rizicima u poslovanju, samostalne i konkretne aktivnosti još ne postoje. Veći broj društava za osiguranje očekuje pozitivne efekte Solventnosti II, a kao obrazloženje navode identifikaciju i kvantifikaciju rizika i sagledavanje sopstvenih potreba za kapitalom. Za funkcije koje su uspostavljene zbog zakonskih zahtjeva (interna revizija i aktuarska funkcija) istaknuto je da je ograničavajući faktor njihovog usaglašavanja sa zahtjevima Solventnosti II nedostatak metodologija, dok su za uspostavljanje funkcija upravljanja rizicima i praćenja usklađenosti ograničavajući faktori raspoloživi kadrovski resursi i edukovanost. Iz kvalitativnih odgovora na pitanja vezana za razvijenost funkcija upravljanja rizicima, interne akte i proces identifikacije rizika može se izvesti zaključak da društva za osiguranje ne prepoznaju koncept upravljanja rizima iz zahtjeva Solventnost II. Izuzetak su društva koja posluju u okviru grupacija čija je osnovna djelatnost osiguranje, te se iz njihovih odgovora može prepoznati, u određenoj mjeri, razumijevanje zahtjeva upravljanja rizicima prema Solventnosti II.

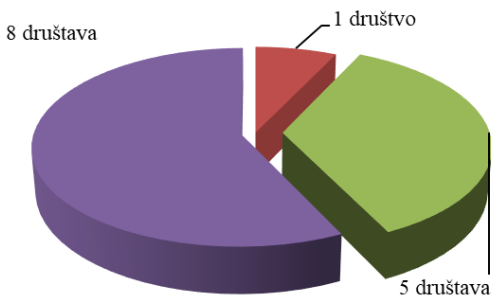

Iz odgovora proizilazi i da će potreba usklađivanja sa regulatornim zahtjevima i razvoj ljudskih resursa stimulisati razvoj funkcija iz sistema upravljanja.

U nastavku je dat kraći izvod iz rezultata istraživanja koji sadrži reprezentativna pitanja i odgovore, te ukrštene odgovore na pojedina pitanja, i to posmatrajući broj društava koja su se izjasnila ili u odnosu na veličinu društva za osiguranje.

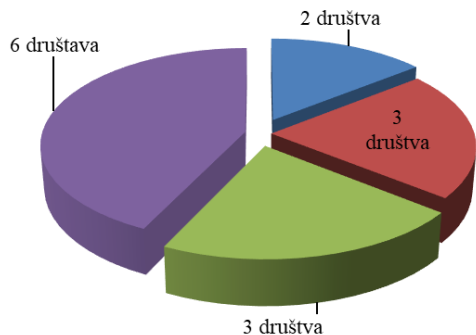
Pitanje: Kako biste ocijenili Vaše poznavanje zahtjeva Solventnosti II?

direktor

■ veoma dobro   ■ dobro   ■ umjereno
■ površno   ■ ne poznajem ih

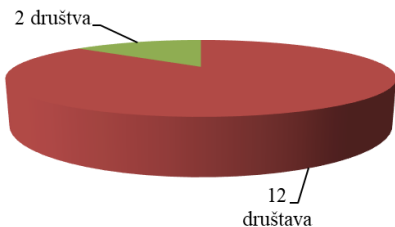
upravni odbor

■ veoma dobro   ■ dobro   ■ umjereno
■ površno   ■ ne poznajem ih

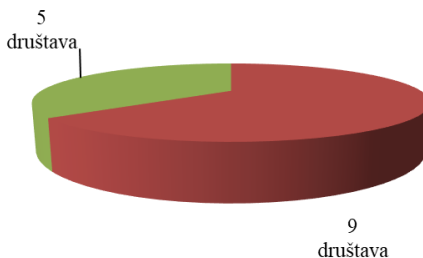
Pitanje: Kako ocjenjujete položaj Vašeg Društva u odnosu na sljedeće aspekte?

Informisanost zaposlenih o Solventnosti II

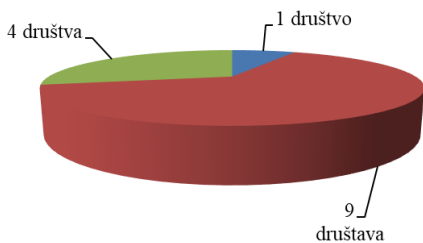
■ postoji ■ djelimično ■ ne postoji

Slobodni resursi za implementaciju

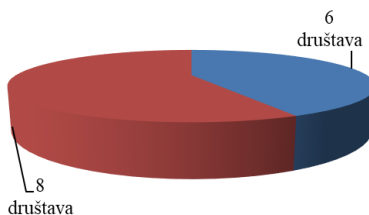
■ postoji ■ djelimično ■ ne postoji

Know-how za implementaciju

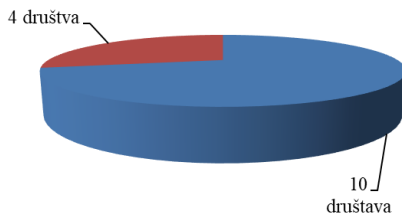
■ postoji ■ djelimično ■ ne postoji

Razumijevanje koncepta i značaja upravljanja rizicima u poslovanju

■ postoji ■ djelimično ■ ne postoji

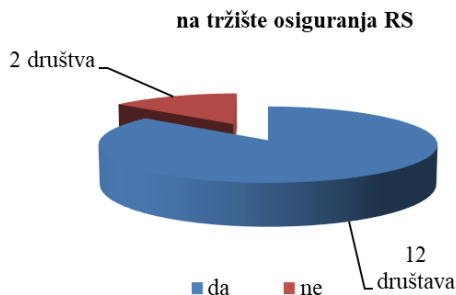
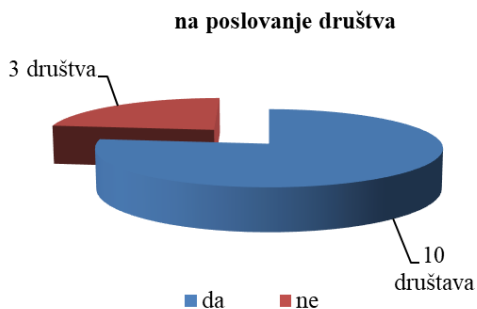
Otvorenost za prihvatanje promjena

■ postoji ■ djelimično ■ ne postoji

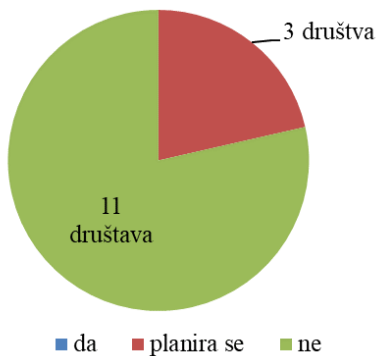

Pitanje: Da li će Solventnost II imati pozitivan efekat?

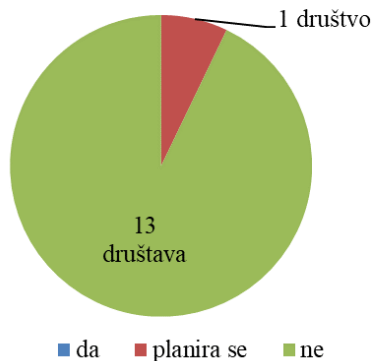

Pitanje: Da li u Vašem Društvu postoji organizaciona jedinica/funkcija/lice zaduženo za proučavanje/identifikaciju zahtjeva Solventnost II, te da li je Društvo donijelo plan kojim su utvrđene neke od potrebnih aktivnosti za pripremu implementacije Solventnosti II?

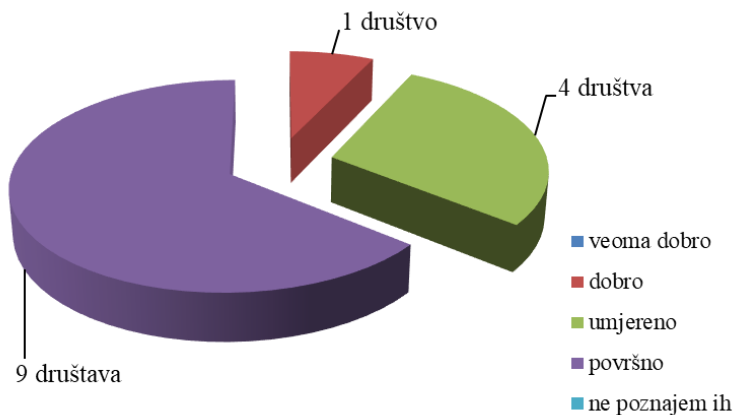
organizaciona jedinica/funkcija/lice

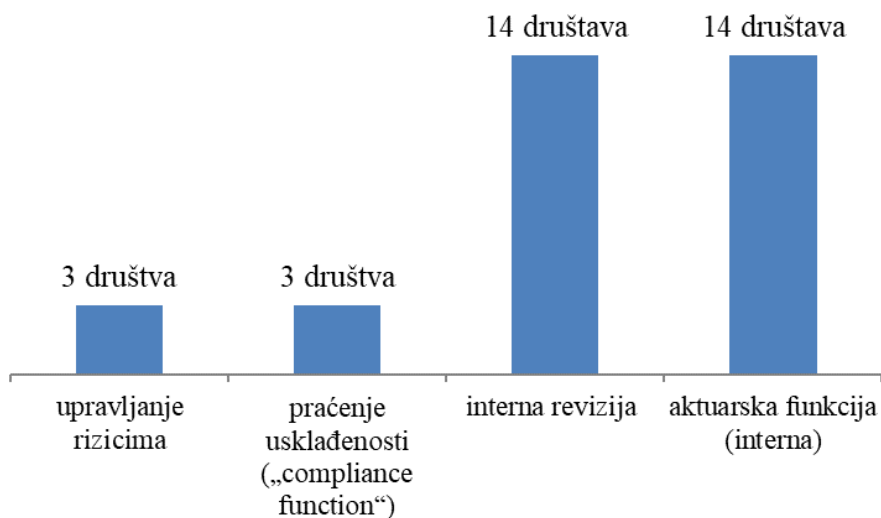
plan aktivnosti

Pitanje: Kako biste ocijenili Vaše poznavanje djelokruga i međusobnog odnosa funkcija sistema upravljanja iz Solventnosti II?

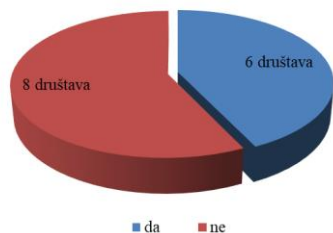
Pitanje: Koje od navedenih „ključnih funkcija“ su uspostavljene u Vašem društvu?

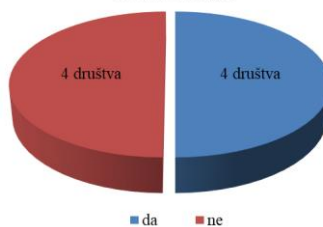
Pitanje: Koji su po Vašem mišljenju najveći problemi u formiranju „ključnih funkcija“ u skladu sa II stubom Solventnosti II? (rangirajte sa brojevima od 1-veliki do 5-mali problem)

Prosječan rang	Funkcija upravljanja rizicima	Praćenje usklađenosti	Interna revizija	Aktuarska funkcija
1.	kadrovski resursi	kadrovski resursi	metodologija	metodologija
2.	finansijski resursi	edukovanost	kadrovski resursi	finansijski resursi
3.	edukovanost	finansijski resursi	finansijski resursi	kadrovski resursi
4.	metodologija	metodologija	vrijeme za pripremu	vrijeme za pripremu
5.	vrijeme za pripremu	vrijeme za pripremu	edukovanost	edukovanost

Da li Vaše društvo ima interne akte o pravilima upravljanja rizicima, kojima je izloženo u poslovanju?

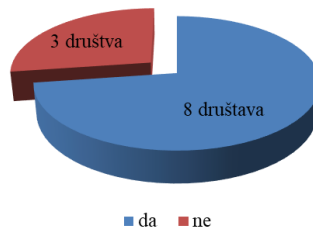
Ukoliko nema, da li društvo ima interne akte u kojim se identifikuju rizici u nekom segmentu poslovanja i/ili načini njihovog minimiziranja?

Da li u Vašem društvu postoji služba/osoba zadužena/odgovorna za proces upravljanja rizicima?

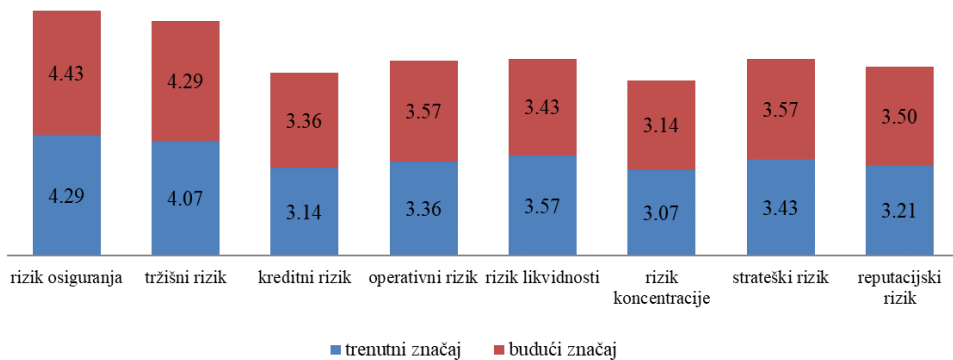
Ukoliko ne postoji, da li postoji najmanje jedan poslovni segment/područje za koji se vrši identifikovanje rizika i preduzimanje mjera smanjenja istog?

Pitanje: Ocijenite koliko su trenutno značajne, te koji nivo značaja će imati u budućnosti, sljedeće grupe rizika u Vašem društvu?

prosječna ocjena

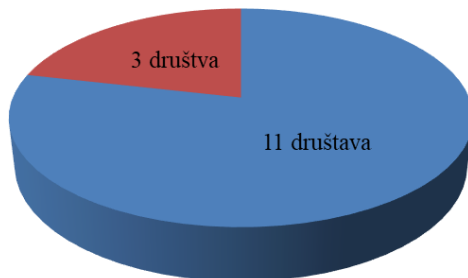

Pitanje: Koji faktori će, prema Vašem mišljenju, najviše uticati na budući razvoj i unaprijeđenje procesa upravljanja rizicima u Vašem društvu?

veličina društva	usklađivanje sa regulatornim zahtjevima	usklađivanje sa zahtjevima vlasnika	usklađivanje sa zahtjevima tržišta	zahtjevi poslovanja	gubici u poslovanju društva	gubici drugih društava	biti prvi u upravljanju rizicima	reputacija
XS – mikro	2		2	2	1			1
S – mala	7	1	6	4				
M – srednja	5	3	5	5		1	1	1
Ukupno	14	4	13	11	1	1	1	2

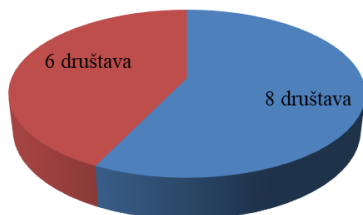

Da li Vaše društvo ima identifikovan način i mogućnost dodatnog pribavljanja kapitala u slučaju vanrednih okolnosti?

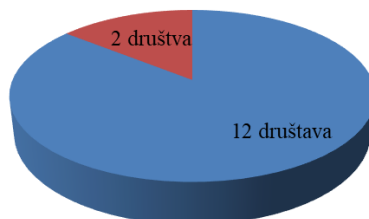
■ da ■ ne

Da li se godišnji plan interne revizije donosi na osnovu procjene rizika, koja je dokumentovana?

■ da ■ ne

Da li je internim aktom obezbijedeno da sva područja društva za osiguranje budu predmet interne revizije u razumnom vremenskom roku?

■ da ■ ne

⇒ Sva društva imaju interne akte kojima je uređeno uspostavljanje i rad interne revizije.

Pitanje: Da li je nekim od internih akata Vašeg društva regulisano:

**Djelokrug rada i ovlaštenja interne
aktuarske funkcije?**

**Obaveza, obim i dinamika informisanja
nadležnog organa Vašeg društva?**

Pitanje: Da li interna aktuarska funkcija izvještava nadležni organ Vašeg društva o:

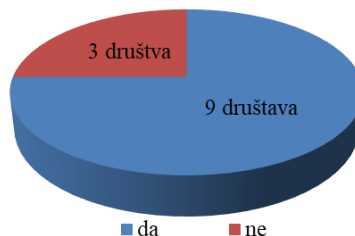
veličina društva	promjenama u obuhvatu i drugim promjenama u vezi podataka upotrebljenih za aktuarska vrednovanja/obračune		promjeni metodologija ili pretpostavki korišćenih u aktuarskim vrednovanjima/obračunima		o uticaju promjena metodologija, pretpostavki, podataka na aktuarska vrednovanja/obračune	
	da	ne	da	ne	da	ne
XS – mikro	2		2		2	
S – mala	5	2	5	2	5	2
M – srednja	5		5		4	1
Ukupno	12	2	12	2	11	3

Da li zaposleni u okviru aktuarske funkcije obavljaju i druge poslove?

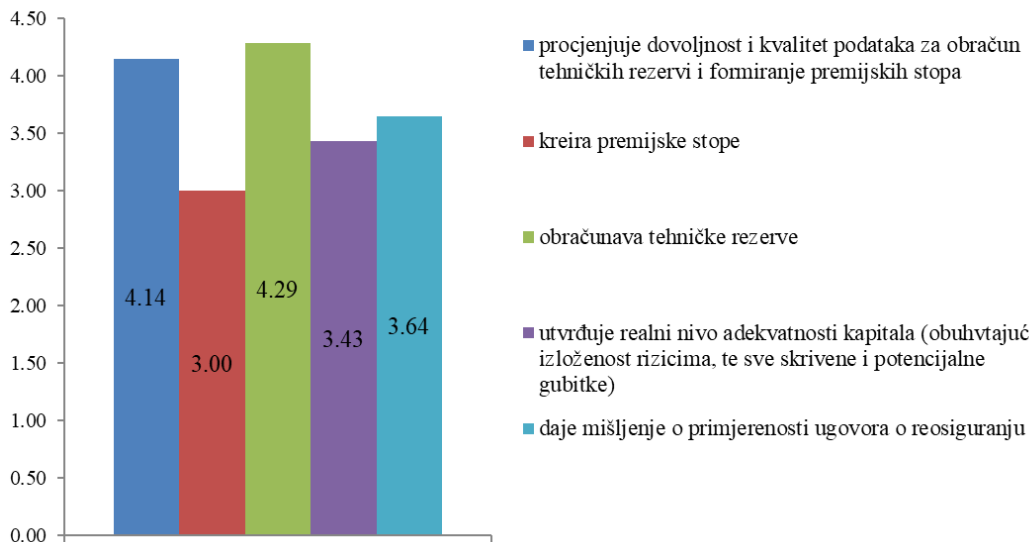

Ukoliko obavljaju druge poslove, da li se prilikom dodjeljivanja tih poslova, vodilo računa o potencijalnom sukobu interesa?

Pitanje: Kako bi ocijenili nivo osposobljenosti interne aktuarske funkcije Vašeg društva da samostalno: (ocijenite sa brojem od 1 - mali do 5 - veliki nivo osposobljenosti)

prosječne ocjene

⇒ Primjećuje se da su srednja društva, u prosjeku, ocijenila nivo osposobljenosti aktuarske funkcije višim od malih društava.

	procjenjuje dovoljnost i kvalitet podataka za obračun tehničkih rezervi i formiranja premijskih stopa	kreira premijske stope	obračunava tehničke rezerve	utvrđuje realni nivo adekvatnosti kapitala (obuhvatajući izloženost rizicima, te sve skrivene i potencijalne gubitke)	daje mišljenje o primjerenosti ugovora o reosiguranju
srednja društva (M)	4,80	3,80	4,60	3,20	4,00
mala društva (S)	3,71	2,71	4,00	3,29	3,29

Pitanje: Da li Vaše društvo ima razvijene elektronske baze podataka potrebne za utvrđivanje vlastitih tarifa premija?

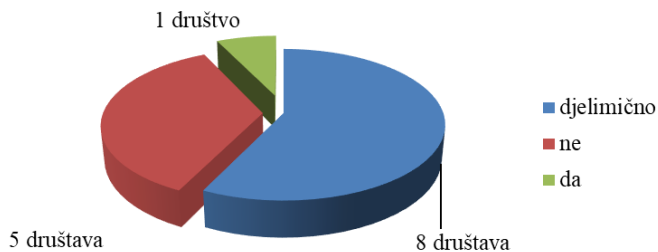
veličina društva	neobaveznih vrsta osiguranja		osiguranja od autoodgovornosti	
	da	ne	da	ne
XS – mikro	1	1	2	
S – mala	3	4	7	
M – srednja	1	4	3	2
Ukupno	5	9	12	2

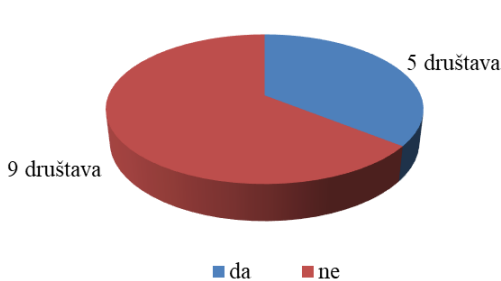
Pitanje: Koji je po Vašem mišljenju nivo razumijevanja značaja sistema interne kontrole na svim organizacijskim nivoima u Vašem društvu?

veličina društva	veoma visok	visok	zadovoljavajući	umjeren	nizak
XS – mikro				1	1
S – mala			2	5	
M – srednja		1	3	1	
Ukupno	0	1	5	7	1

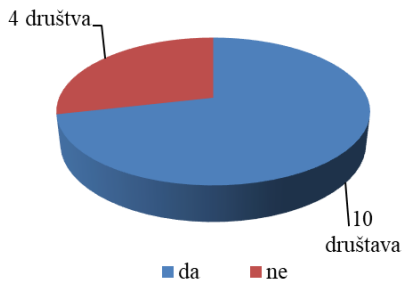
Da li je sistem internih kontrola u Vašem društvu zasnovan na pisanim procedurama, te dokumentovanim poslovima i radnjama?

Postoji li informacijski sistem društva koji pokriva sve aktivnosti vezano za poslovanje društva i podržava sprovođenje internih kontrola?

Da li u informacionom sistemu postoji mogućnost naknadne kontrole i praćenja učinjenih izmjena?

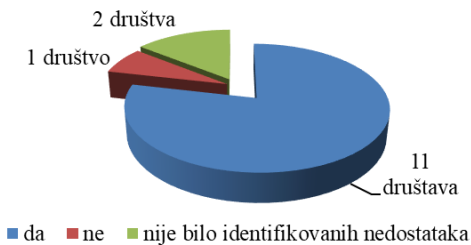
Pitanje: Da li Vaše društvo redovno/tekuće sprovodi:

veličina društva	procjenu ostvarenih poslovnih rezultata u odnosu na planove društva		analizu poslovnih rezultata po vrstama osiguranja		analizu ostvarenih troškova poslovanja u odnosu na planirane troškove		analizu troškova koji je ostvarila posrednička/zastupnička prodajna mreža		praćenje naplate potraživanja	
	da	ne	da	ne	da	ne	da	ne	da	ne
XS – mikro	1	1	2		1	1	1	1	2	
S – mala	7		7		7		7		7	
M – srednja	5		5		5		5		5	
Ukupno	13	1	14	0	13	1	13	1	14	0

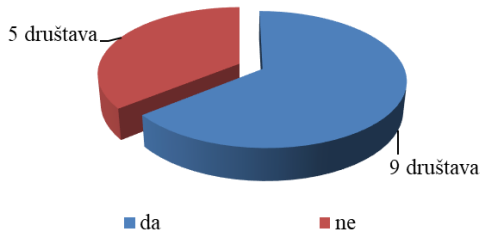
veličina društva	procjenu adekvatnosti akata poslovne politike, uključujući uslove i tarife osiguranja		provjere vezane za proces rješavanja i isplate po podnesenim zahtjevima za isplatu naknada/odšteta po ugovorima o osiguranju		praćenje sistema odlučivanja o pojedinim pitanjima i prenošenje ovlaštenja, sprovođenja odluka i nespojivosti poslova i funkcija		provjeru pouzdanosti i ažurnosti računovodstvenog sistema i njegovih izvještaja	
	da	ne	da	ne	da	ne	da	ne
XS – mikro		2	2		2		1	1
S – mala	6	1	6	1	4	3	5	2
M – srednja	5		5		5		5	
Ukupno	11	3	13	1	11	3	11	3

Da li se nedostaci utvrđeni u okviru internog kontrolnog postupka proslijeđuju licima zaduženim za preuzimanje korektivnih aktivnosti?

Da li društvo kontinuirano prati i ocjenjuje sisteme internih kontrola u zavisnosti od promjene internih i eksternih uslova, te usavršava ove sisteme u cilju održavanja njihove efikasnosti?

Da li je u okviru sistema interne kontrole, uspostavljena i funkcija praćenja usklađenosti (compliance function)?

Da li u Vašem društvu postoje lica i/ili organizaciona/e jedinica/e koje prate usklađenost sa zakonima i drugim propisima?

